

Demografik Veriler, Hızlar ve Oranlar

Bu sunum Ankara Üniversitesi'nden
Prof. Dr. Ömer Önder'in sunumundan
düzenlenmiştir.

- Demografi → Bir grup insanın (genellikle bir toplum) yaş, ırk, dil, din ve cinsiyet gibi etkenlere göre incelenmesi
- [Türkiye Demografikleri](#)

- Epidemiyoloji → Toplumdaki hastalık, kaza ve sağlıkla ilgili durumların dağılımını, görülme sıklıklarını ve bunları etkileyen belirteçleri inceleyen bir tıp bilimi dalıdır.
- Türkiye'de Kansere Vakalarına Dair Epidemiyolojik Veriler

Hız ve Oran

HIZ (RATE):Bir değişken ya da olayın bütün içindeki yeridir.

- Bir değişken ya da olayın bir grup ya da toplumu oluşturan tüm kişi sayısına bölünmesi ve bir kat sayı(100, 1000 vb.) ile çarpılmasıyla elde edilir,
- 1000 kişinin yılda kaç doğum yaptığı(Kaba Doğum Hızı),
- Bir yılda doğan 1000 canlı doğumdan kaçının öldüğü(Bebek Doğum Hızı),
- Bir toplumda 1000 kişiden kaçının grip hastalığına yakalandığı(Hastalık Hızı)

ORAN (RATIO):

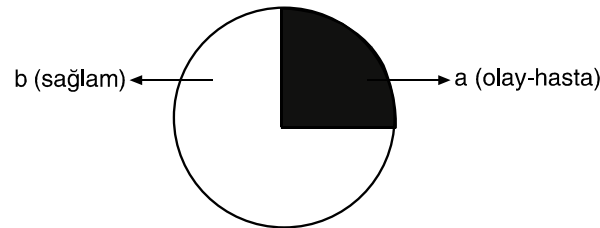
Bir bütün içindeki iki farklı değişken ya da olaydan birinin başına düşen, diğer değişken ya da olayın durumunu belirtir.

İki sayının birbirine oranını gösteren bir değerdir,

X'in Y'ye oranı= $X / Y \times 100$ şeklinde gösterilir,

100 sağlama düşen hasta sayısı(**Hastalık Oranı**),

HIZ VE ORAN ARASINDAKİ FARK

- $Hız = a / N(a+b) \times k(100;1000)$
- $Oran = a / b \times k(100;1000)$

a=Olay,hasta sayısı,

b=Sağlam kişi sayısı,

$N(a+b)$ =Bütün birey sayısı(hasta+sağlam)

k=Kat sayı(100;1000)

HIZ VE ORAN HESAPLANMASI

- 2400 kişilik bir köyde, 800 kişide malnutrisyon görülmektedir. Bu köyde malnutrisyon hızı ve oranı nedir?

✓ **Hız** = $a / N(a+b) \times k(100) = 400 / 1200 \times 100 = \%33.3$
(Köy halkının %33.3'ünde malnutrisyon vardır.)

✓ **Oran** = $a / b \times k(100;1000) = 400 / 800 \times 100 = \%50$
(Yüz sağlam kişi başına 50 malnutrisyonlu kişi düşmektedir.)

MORTALİTE

- **Kaba Ölüm Hızı:** Toplam Ölen Sayısı / Yıl ortası Nüfus X 1000
- **Yaşa Özel Ölüm Hızı(5-14):** 5-14 Yaşlarda Ölüm Sayısı / 5-14 Yaş Nüfus X 1000
- **Cinsiyete Özel Ölüm Hızı(Erkek):** Ölen Erkek Sayısı / Tüm Erkek Sayısı X 1000
- **Nedene Özel Ölüm Hızı(Kanser):** Kanserden Ölen Sayısı / Yıl Ortası Nüfus X 1000

LETALİTE

Hastalıkların şiddetini, öldürücülüğü gösterir.

- Hangi hastalık için hesap ediliyorsa, o hastalıktan ölen kişi sayısının, o hastalığa yakalanmış toplam kişi sayısına bölünmesiyle hesap edilir,

Fatalite/Letalite Hızı(TB): TB den Ölenlerin Sayısı / Toplam TB Hasta Sayısı X 1000

Fatalite/Letalite Hızı(Kanser): Kanserden Ölenlerin Sayısı / Toplam Kanser Hasta Sayısı X 1000

Morbidite Ölçütleri

İnsidans vs Prevalans

İnsidans → Belirli bir sürede bir toplumda yeni vakalar.

Prevalans → Tek bir zaman noktasında hasta olanların sayısı (Eski ve yeni tüm vakalar).

1.Nokta Prevalans(Günlük) Hızı;

Nokta Prevalans Hızı (Günlük): Aralık ayının 8. Gününde Eski-Yeni Hastalık Sayısı / Risk Altındaki Nüfus X 100

2.Süre Prevalans(Aylık) Hızı;

Süre Prevalans Hızı (Aylık): Aralık Ayı İçinde Eski-Yeni Tüm Hastalık (Vaka) Sayısı / Risk Altındaki Nüfus X 100

(Hastalık-Vaka)

Süre Prevalans Hızı (Aylık): Aralık Ayında Eski-Yeni Hasta (Kişi) Sayısı / Risk Altındaki Nüfus X 100

(Hasta–Kişi)

3.Ortalama Prevalans Hızı;

Ort.Prevalans Hızı(Aylık): Aralık Ayı İçinde Ortalama Günlük Hasta Sayısı / Risk Altındaki Nüfus X 100

(Bir ay içindeki tüm toplam hasta sayısı, o ayın gün sayısına (30/31) bölünerek ortalama günlük hasta sayısı bulunur)

- Insidans vs Prevalans